

Antropološka obilježja učenika osnovnih škola

Grec, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:265:912159>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Ante Grec

TEHNIČKO-TAKTIČKA ANALIZA LIBERA U ODBOJCI

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Ante Grec

TEHNIČKO-TAKTIČKA ANALIZA LIBERA U ODBOJCI

Završni rad

Kolegij: Odbojka

JMBAG: 0267043581

e- mail: agrec@kifos.hr

Mentor: izv. prof. dr. sc. Zvonimir Tomac

Sumentor: dr. sc. Ivana Klaričić

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Kinesiology Osijek
University undergraduate study of Kinesiology

Ante Grec

**TECHNICAL AND TACTICAL ANALYSIS
OF LIBERO IN VOLLEYBALL**

Undergraduate thesis

Osijek, 2022.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____ (navesti vrstu rada: završni / diplomski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ante Grec

JMBAG: 0267043581

Službeni e-mail: agrek@kifos.hr

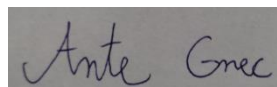
Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij kineziologije

Naslov rada: Tehničko-taktička analiza libera u odbojci

Mentor/mentorica završnog / diplomskog rada: izv. prof. dr. sc. Zvonimir Tomac

Sumentor/sumentorica završnog / diplomskog rada: dr. sc. Ivana Klaričić

U Osijeku 2022. godine

Potpis _____

Tehničko-taktička analiza libera u odbojci

SAŽETAK

U odbojci kao i u drugim sportskim igrama postoje različite igračke pozicije, a one su: dizač lopte, centralni bloker, korektor, primač-pucač i libero. Libero je kao igračka pozicija uvedena u odbojkašku igru na međunarodnoj razini 1998. godine. U odbojci postoji šest odbojkaških zona, tri u prednjem polju i tri u stražnjem. Libero prema odbojkaškim pravilima smije igrati samo u stražnjem polju (zone 1, 5, i 6). Faze igre u kojima sudjeluje libero su prijem servisa i obrana polja, a kada dizač lopte nije u mogućnosti, može i loptu dizati za smeč. Tehnike koje libero koristi su podlaktično odbijanje lopte, vršno odbijanje lopte i prizemljenja dok prema odbojkaškim pravilima ne smije blokirati, smečirati i servirati. Prema tehničko-taktičkoj analizi libero se pokazao kao igračka pozicija ključna za uspješnost prijema servisa i obrane polja te je time njegovo uvođenje u odbojkašku igru u potpunosti opravdano.

Ključne riječi: odbojka, libero, tehničko-taktička analiza.

Technical and tactical analysis of libero in volleyball

ABSTRACT

In volleyball, as in other sport games, there are different playing positions, and they are: setter, middle blocker, opposite, outside hitter, and libero. Libero as a playing position was introduced to the volleyball game in 1998 at the international level. In volleyball, there are six zones, three in the front court and three in the back court. According to volleyball rules, the libero can only play in the back court (zones 1, 5, and 6). The phases of the game in which he participates are serve reception and court defense, and when the setter is unable, the libero can set the ball for a spike. The techniques used by the libero are: forearm underhand passing, overhead passing, and landings, while according to the volleyball rules, he is forbidden to block, spike, or serve. According to the technical and tactical analysis, the libero is determined to be a key playing position for the effectiveness of the serve reception and court defense, and thus its introduction into the volleyball game is fully justified.

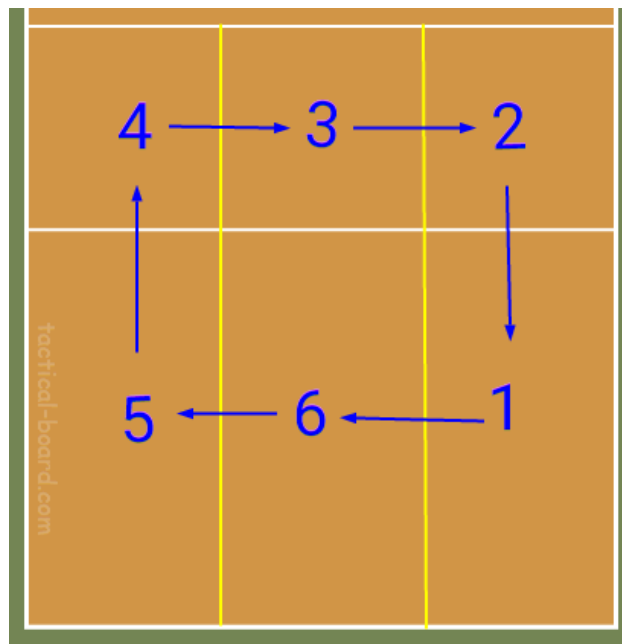
Keywords: volleyball, libero, technical and tactical analysis.

SADRŽAJ

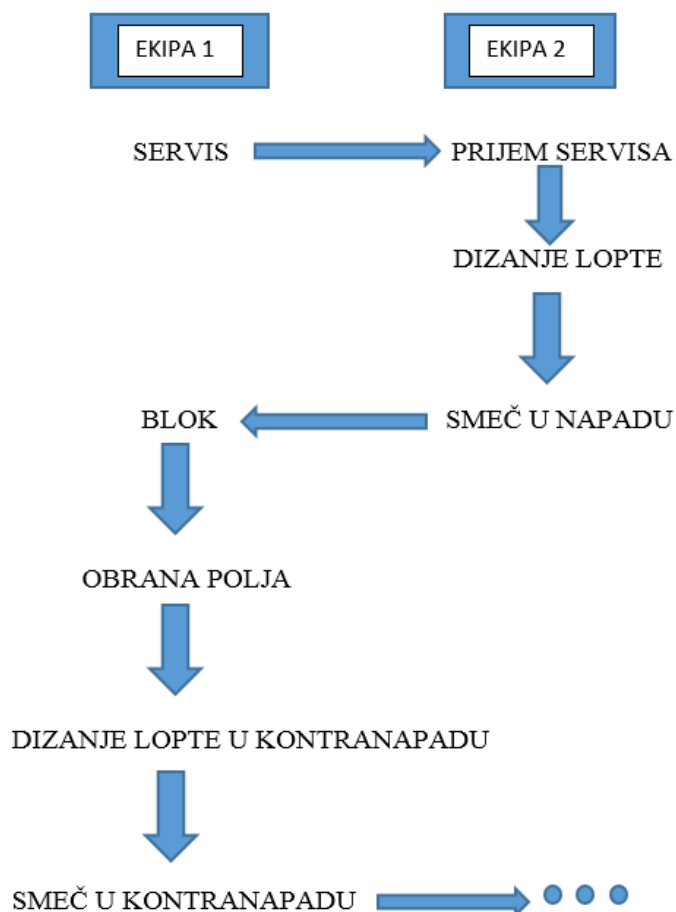
1. UVOD	1
2. IGRAČKA POZICIJA LIBERO	3
2.1. Sportska pravila za igračku poziciju libera	4
3. TEHNIČKA ANALIZA	5
3.1. Podlaktično odbijanje	6
3.2. Prizemljenja	8
4. TAKTIČKA ANALIZA OBRANE POLJA	10
4.1. Obrana polja s liberom	11
5. TAKTIČKA ANALIZA PRIJEMA SERVISA	12
5.2. Taktička analiza prijema servisa s liberom	13
ZAKLJUČAK	17
LITERATURA	18

1. UVOD

Odbojka se kao sport pojavljuje 1895. godine u državi Massachusetts (SAD), a izumitelj je William G. Morgan. Morgan bio je profesor tjelesnog odgoja na koledžu u Holyokeu. Prvo i izvorno ime za sport kojeg je izmislio bilo je "Mintonette". Odbojka je kompleksna polistrukturalna aktivnost koja uključuje čitav niz različitih gibanja i kretnji. Ekipni je i beskontaktni sport kod kojeg je šest igrača svake ekipe razdvojeno mrežom. U odbojci prepoznajemo šest zona koje se raspoređuju na odbojkaškom terenu u smjeru suprotnom od kazaljke na satu (slika 1.). Na (slici 1.) prikazan je i smjer rotacije u smjeru kazaljke na satu u kojem se igrači, prema odbojkaškim pravilima, moraju rotirati. Redoslijed rotacije igrača određen je početnom postavom ekipe, rotacija se izvodi kada ekipa osvoji servis. Faze odbojkaške igre su: servis, prijem servisa, dizanje u procesu napada, dizanje u procesu kontra napada, smeč u procesu napada, smeč u procesu kontra napada, blok i obrana polja. Na slici 2. prikazana je struktura i tijek odbojkaške igre koja uključuje navedene faze.

Slika 1. Odbojkaške zone i smjer rotacije.

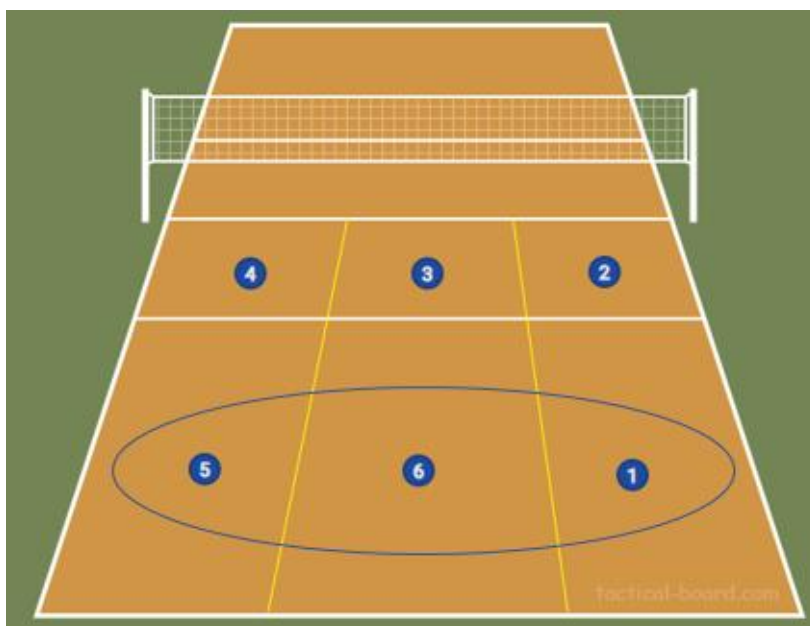
Slika 2. Struktura odbojkaške igre.

U odbojci igrači mogu biti specijalizirani za određene igračke pozicije koje određuju njihove uloge i zadatke u igri. Igračke su pozicije u odbojci: dizač lopte, centralni bloker (1 i 2), korektor, primač-pucač (1 i 2) i libero. Dizač lopte je organizator igre koji odlučuje varijante napada. Ne sudjeluje u prijemu servisa, a kada se nalazi u bloku postavlja se na desnu stranu zbog bližeg postavljanja u najidealniju zonu dizanja lopte između zone 2 i 3. Kada se nalazi u drugom redu u fazi obrani polja igra u zoni 1. Centralni bloker je igračka pozicija čiji je primarni zadatak blokirati protivničke smečeve, a blok izvodi u svim zonama na mreži. U fazi smeča centralni bloker smečira sa sredine mreže (zona 3). Ne igra u drugom redu terena, nego umjesto njega ulazi libero. Korektor ili dijagonala je igračka pozicija koja se u postavi nalazi dijagonalno od pozicije dizača lopte. Specifičnost njegove pozicije je smeč iz drugog reda iz zone 1. Kada se nalazi u prvom redu smečira iz zone 2. U fazi prijema servisa ne prima servis ako nije potrebno već se priprema za smeč. Primač-pucač prema svojoj igračkoj poziciji servira, prima servis, smečira, blokira i brani polje. Mora imati dobru tehničko-taktičku pripremljenost koja omogućuje sudjelovanje u navedenim fazama. Kada se nalazi u prvom redu smečira iz zone 4 gdje u istoj zoni sudjeluje u bloku. Kada se nalazi u drugom redu smečira iz zone 6 gdje u istoj zoni sudjeluje u obrani polja.

2. IGRAČKA POZICIJA LIBERO

Igračka pozicija libero uvedena je u odbojkašku igru 1998. godine na međunarodnoj razini, a na prvom velikom natjecanju pojavljuje se 2000. godine na Olimpijskim igrama u Sydneyu.

Libero je igračka pozicija koja smije igrati samo u tri odbojkaške zone, a to su zone 1, 5, i 6 (slika 3.). Spomenute zone su zone drugog reda koje se nalaze iza linije tri metra koja odvaja zone prvog i drugog reda. Prema Mesquita, I., Manso, F. D., i Palao, J. M. (2007) jedan od ciljeva uvođenja libera bio je povećanje obrambenog potencijala momčadi, čime se uravnotežuje učinkovitost napada i obrane u odbojci. Svrhe uvođenja libera u odbojci su: produljenje aktivne igre koja libera uključuje u aktivno sudjelovanje u obrani polja i bolji prijem servisa koji omogućuje dizaču lopte što precizniji i kvalitetniji napad. Libero kao specijalizirana igračka pozicija sudjeluje u fazama igre: prijem servisa, obrani polja, a prema potrebi može dizati i loptu u procesima napada i kontranapada. Libero diže loptu u situaciji kada dizač lopte nije u mogućnosti izvršiti dizanje. To se događa kada je lopta daleko od dizača, a bliže liberu.

Slika 3. Pozicioniranje libera na terenu

Morfološke karakteristike

Antropometrijski parametri pokazuju da libero ima prosječno manju tjelesnu visinu u usporedbi s ostatkom ekipe. Libero je igrač koji ne igra na mreži u zonama 4, 3 i 2. Zbog specifičnih zadataka libera u igri potrebno je da ima manju tjelesnu visinu i što niže težište. Istraživanje koje su proveli Đurković, T., Marelić, N., i Rešetar, T. (2012) je provedeno na 60 prvoligaška odbojkaša u natjecateljskoj sezoni 2007/2008. Igrači su bili podijeljeni u skupine sukladno svojoj igračkoj poziciji: dizač lopte, centralni bloker, primač - pucač, korektor i libero. Antropometrijski parametri (27 mjera) mjereni su prema preporukama Međunarodnog biološkog programa (IBP). Prema Đurkoviću i sur. skupina libera imala je najniže rezultate u svim mjenim varijablama koje imaju snažnije projekcije na faktor longitudinalne dimenzionalnosti skeleta. Zaključak je da su različite igračke pozicije imale i različite antropometrijske karakteristike.

2.1. Sportska pravila za igračku poziciju libero

U natjecanjima smije biti uz 12 igrača i 2 libera. Od siječnja 2009. godine, libero mora biti naveden prije utakmice na popisu postave. Njegov broj također mora biti uključen u postavu za prvi set kao dodatak osnovnoj postavi. Maksimalan broj libera po ekipi je dva, ako ekipa ima dvanaest igrača. U igri može igrati samo jedan libero u svakoj ekipi.

Libero može zamijeniti neograničeni broj puta bilo kojeg igrača u zonama drugog reda (1, 5 i 6). Sve izmjene koje libero vrši s ostalim igračima ne računaju se kao redovite izmjene. Libero ulazi i izlazi iz igre u bočnom stražnjem dijelu terena između linije tri metra i kraja igrališta (linije devetog metara) u prekidu aktivne igre. Prekid aktivne igre podrazumijeva završetak nadigravanja. Sudac poslije provjeravanja postave koja je upisana za početak igre i prije znaka za početak igre pokazuje znak izmjene križanjem ruku, a to znači da libero može napraviti izmjenu. Nakon toga libero ulazi i izlazi iz igre bez najave prema sucima. Libero kada je u igri, njega može zamijeniti samo igrač koji je njega zamijenio.

Prema odbojkaškim pravilima libero ne smije igrati u zonama prvog reda (zone 2, 3 i 4) niti servirati, smečirati i blokirati. Libero ne smije odigravati loptu vršnom tehnikom sa skokom u zonama prvog reda.

Prema pravilima odbojkaške igre libero mora imati drugačiju boju dres ili u oštrm kontrastu s ostalim članovima ekipe, ili s drugačijim dizajnom dresa.

Izmjena centralni bloker – libero

Najčešća izmjena koja uključuje libera koji ulazi u igru je zamjena za centralnog blokera. U igri imamo dva centralna blokera koju su pozicionirana dijagonalno u postavi. Kada se jedan centralni bloker nalazi u prvom redu (npr. zona 4), drugi centralni bloker se nalazi u drugom redu u zoni 1. Nakon što odservira loptu, a protivnička ekipa osvoji bod centralni bloker izlazi iz igre. Umjesto njega u igru ulazi libero koji slijedom faza sudjeluje u prijemu protivničkog servisa u istoj zoni (zona 1). Ova izmjena daje svrhu i smisao igračke pozicije libera koja umjesto centralnog blokera igra u fazama igre: prijema servisa i obrani polja. Izmjena se događa zbog igračkih sposobnosti koje libero posjeduje u odnosu na centralnog blokera. Centralni blokери su visoki igrači koji imaju određene prednosti u igri na mreži, ali su manje pokretljiviji i agilniji u prijemu servisa i obrani polja, zbog toga što centralni blokери imaju izrazito visoko težište tijela. Prema tome libero ulazi u igru i igra liniju drugog reda.

3. ANALIZA TEHNIKA

Odbojkaška tehnika uključuje sve odbojkaške stavove i kretnje u svim tehničkim elementima. Prema Korjenić, A., i Redžić, R. (2022) odbojkaška tehnika je fizička pojava koji regulira kretanje odbojkaša i kretanje lopte, što se pokazuje kao učinkovitost i kao rezultat.

Odbojkaški stavovi su dio odbojkaške tehnike. Odbojkaški stav je položaj igrača iz kojeg igrač može brzo i pravovremeno reagirati na određene situacije u igri. Odbojkaški stavovi s obzirom na položaj stopala su: paralelni, dijagonali i poludijagonalni. Podjela s obzirom na visinu stava je osnovni, visoki i niski odbojkaški stav. Tehnički elementi u odbojci sastavljeni su od početne, pripremne, osnovne i završne faze. Odbojkaški stavovi su početne faze svih odbojkaških tehničkih elemenata.

Najčešće korištene tehnike igračke pozicije libera su podlaktično odbijanje lopte i vršno odbijanje lopte. Navedene tehnike koristi u fazama odbojkaške igre: 1) prijem servisa 2) obrana polja 3) dizanje lopte (po potrebi). S obzirom na zabrane koje su mu nametnute odbojkaškim pravilima, ne izvodi tehnike bloka, smeča i servisa.

3.1. Podlaktično odbijanje

Tehnika podlaktičnog odbijanja lopte najčešće se koristi u prijemu servisa i obrani polja. Zato libero najviše izvodi tehniku podlaktičnog odbijanja lopte.

Analiza tehnike podlaktičnog odbijanja dijeli se na četiri faze:

1. početna faza – odbojkaški stav
2. pripremna faza - postavljanje podlaktica pod loptu
3. osnovna faza - odbijanje lopte
4. završna faza – praćenje putanje lopte s rukama

Razlikuje se pet različitih tehnika donjeg podlaktičnog odbijanja: donje podlaktično odbijanje prema naprijed (frontalno), donje podlaktično odbijanje skretanjem pravca, bočno donje podlaktično odbijanje, donje podlaktično odbijanje preko glave, donje podlaktično odbijanje u prizemljenjima.

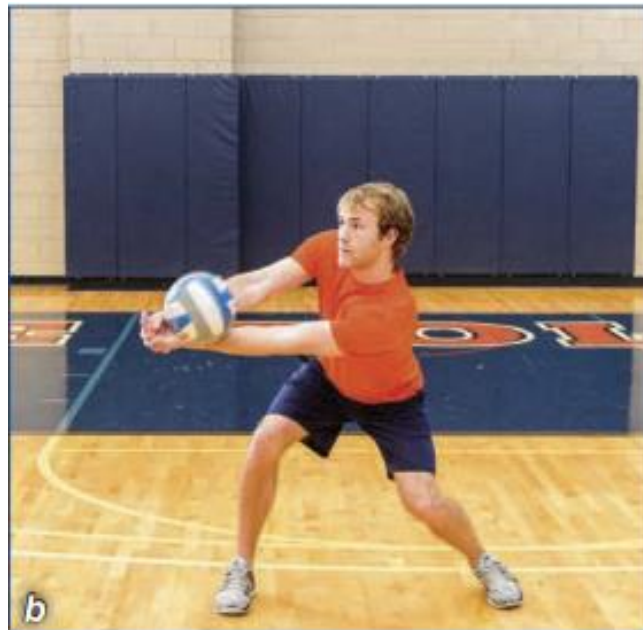
Podlaktično odbijanje prema naprijed ili frontalno u početnoj fazi izvodi se prilikom odigravanja igrač se nalazi u srednjem i dijagonalnom odbojkaškom stavu. U pripremnoj fazi dolazi do paralelnog spajanja podlaktica i laktova koji su okrenuti u supinaciju. Također se spajaju šake i ručni zglobovi, te plačevi su okrenuti prema tlu. Tijelo igrača je u laganom pretklonu te pokušava pratiti predviđenu putanju lopte. Pritom slijedi faza kontakta s loptom (slika 4.), u kojoj igrač odigrava loptu s podlakticama u području površine bliže šakama.

Slika 4. Podlaktično odbijanje u fazi kontakta s loptom.

Donje podlaktično odbijanje skretanjem pravca koristi se kada lopta nema veliku brzinu, zbog toga igrač ima više vremena za pravilno postavljanje i izvođenje tehnike. Igrač se postavlja u smjeru gdje želi odigrati loptu, odigrava loptu pomoću rada ruku i nogu koje usmjerava prema određenom pravcu.

Bočno donje podlaktično odbijanje koristi se kada se igrač ne stigne postaviti prema lopti. Tehnika je kao kod frontalnog podlaktičnog odbijanja, ali s naglaskom na bočno odbijanje (slika 5.).

Slika 5. Bočno donje podlaktično odbijanje.

Donje podlaktično odbijanje preko glave koristi se kod visokih lopti i lopti koje se nalaze daleko od mreže, tehnika je ista kao kod izvođenja podlaktičnog odbijanja prema naprijed samo je naglasak usmjerenost kretanja tijela prema nazad, a ruku prema gore.

3.2. Prizemljenja

Prizemljenja su tehnički elementi koji se izvode s ciljem amortizacije tijela nakon odigrane lopte. Prizemljenja su: upijači, poluupijači, povaljke i rolanje. Koriste se prilikom prijema brzih servisa te putanja lopti koje mijenjaju smjer kretanja i padaju na velikoj udaljenosti od igrača.

Libero je igračka pozicija koja često koristi upijače, povaljke i rolanje zbog svoje uloge u obrani polja i prijemu servisa. Često se nalazi u situacijama gdje mora brzo i pravovremeno reagirati prilikom prijema servisa i obrane polja. Zbog toga u određenim situacijama gdje mora spriječiti kontakt lopte s podlogom, koristi upijač i amortizira svoje tijelo pri padu. Odbojkaši češće izvode upijače, dok odbojkašice češće se koriste povaljke zbog razlika u morfološkim karakteristikama.

Upijači su tehnički elementi odbijanja lopte s jednom ili objema rukama koji se primjenjuje u situacijama kada lopta pada na nepredvidivo mjesto koje je udaljeno od igrača i jedino je možemo vratiti u igru pomoću tehnike upijača (slika 6.).

Slika 6. Upijač.

Klizeći upijači koriste se najčešće kada protivnik prebacuje loptu preko mreže ili bloka tehnikom „kuhanja“. Zbog udaljenosti lopte od igrača on pokušava klizanjem po podlozi s ispruženom rukom prema naprijed spriječiti loptu da ne dotakne podlogu (slika 7.)

Slika 7. Klizeći upijač.

Povaljke su prizemljenja u niskom odbojkaškom stavu prilikom podlaktičnog odigravanja lopte, a amortizaciju možemo vršiti unazad i u stranu, s obje ruke ili jednom rukom. Kod prijema jakih i brzih servisa (slika 8.). Rolanje je tehnika prizemljenja koja se češće koristi u ženskoj odbojci kao zamjena za upijač zbog razlika u morfološkim karakteristikama.

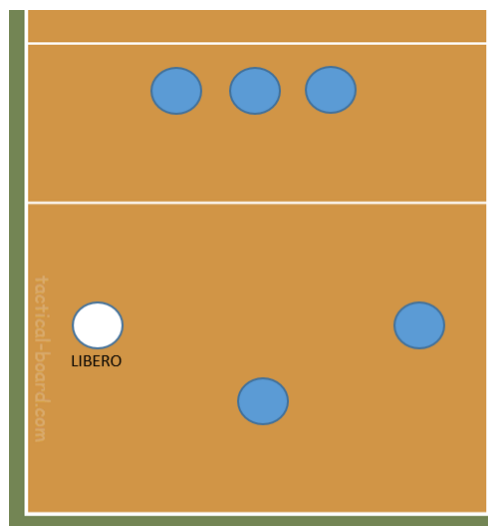
Slika 8. Povaljka.

4. ANALIZA TAKTIKE OBRANE POLJA

Taktičko je djelovanje u sportu razumijevanje igre koja se temelji na sustavu selektivnog odlučivanja i vrijeme reagiranja u igri, a rezultat je interakcije složenih perceptivnih mehanizama i kognitivnih sposobnosti, igračeva natjecateljskog iskustva te mreže povezanih tehničko-taktičkih znanja (Trninić, S., Kardum, I., & Malačić, B., 2010).

Obrana polja je faza koja slijedi nakon faze bloka, a cilj joj je primiti smečiranu loptu te ju što preciznije uputiti dizaču lopte. Obrana polja uključuje sve igrače koji ne sudjeluju u formiranju bloka na mreži, nego se taktički raspoređuju na terenu. Formiranje određene varijante obrane polja zavisi od taktike polja. Taktika zavisi i o zoni iz koje protivnik smečira. Raspored igrača u polju prilikom obrane polja ovisi i o broju igrača u bloku koji može biti individualni, dvojni i trojni. Igrači u zonama 2, 3 i 4 su odgovorni i zaduženi za formiranje bloka, ali onaj igrač koji u datom trenutku nije formirao blok povlači se u obranu polja. Igrači koji se nalaze u zona 1, 6, i 5 uvijek formiraju obranu polja. S obzirom da je smeč najučinkovitija faza odbojkaške igre, uspješnost obrane polja je izrazito zahtjevna za igrače. Najčešće se koristi podlaktično odbijanje lopte s prizemljenjima prilikom s ciljem odbijanja lopte da ne dotakne podlogu.

Na slici 9. su prikazane pozicije igrača u terenu u trenutku nakon što je ekipa izvela servis, iz kojih prijelaze u pozicije za obranu polja. Te pozicije ovise o zoni iz koje će protivnik izvesti smeč.

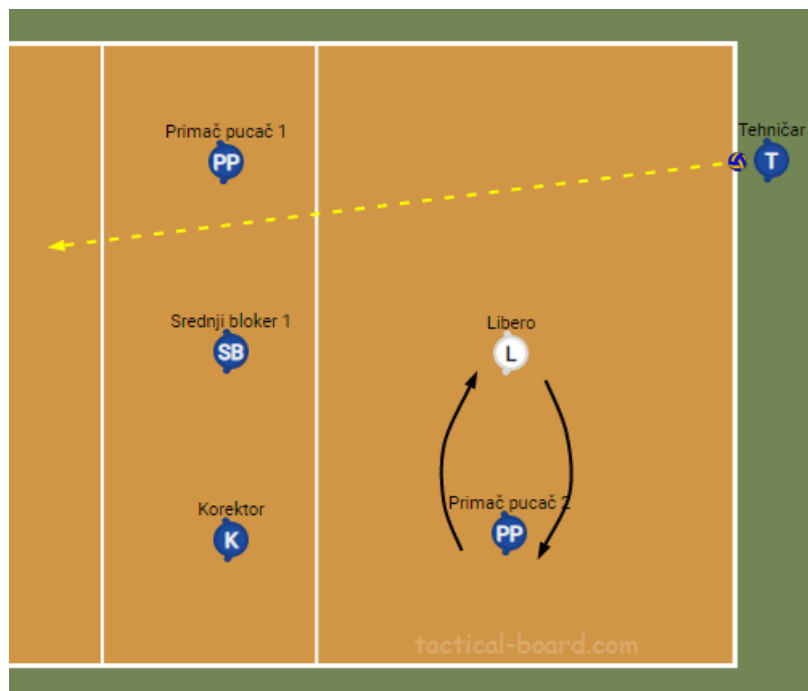
Slika 9. Pozicioniranje igrača prilikom prijema servisa protivničke ekipe.

U obrani polja koristi se još i tehnika gornjeg odbijanja podlakticama, a to je tehnika koja se koristi kod brzih i iznenadnih lopti koje dolaze prema igraču koji nije stigao formirati ostale tehnike odbijanja lopti za nastalu situaciju u igri. Gornje odbijanje podlakticama formira se tako da dlanove koji su okrenuti prema van, prekrižimo između kažiprsta i palca.

4.1. Obrana polja s liberom

Obrana polja podrazumijeva postavljanje libera u odgovarajuće zone gdje libero igra obranu polja, koja zavisi od taktike trenera. Prema Kenny, B., i Gregory, C., (2006) libero igra u zoni s najvećom obrambenom odgovornošću. Uz pretpostavku da većina protivnika napada s lijeve strane, a vi vodite rotirajuću obranu, vaš bi libero trebao biti na lijevoj strani. Ako vodite srednju obranu, onda bi libero trebao biti pozicioniran na sredini terena. Najčešće taktičko postavljanje libera tijekom obrane polja je u zoni pet. Libero može i igrati obranu polja u zoni šest, ali onda se gubi mogućnost napada iz zone šest. Postavljanjem libera u obrani polja u taktičkom smislu odlučuje trener s obzirom na protivnika i njegove najjače pravce napada.

Libero koji igra obranu polja u zoni pet, a u rotaciji se trenutno nalazi u zoni šest ili jedan. Tada dolazi do promjene mjesta nakon servisa, da omogućimo liberu igranje obrane polja u zoni pet. Na primjer, nakon serviranja (ako je na servisu dizač lopte) dolazi do promjene pozicije libera (koji se nalazi u zoni šest) s primačem-pucačem koji dolazi u zonu šest. Do promjene dolazi zbog toga da iz zone šest imamo napad i da pucač može smečirati iz zone šest (slika 10.).

Slika 10. Promjena mjesta između libera i primača-pucača.

Nakon što ekipa servira loptu priprema se za obranu polja na način da prati protivnikova odigravanja lopte. Ključan trenutak je kada se lopta nalazi u rukama protivničkog dizača. Nakon što protivnički dizač dignu loptu, ovisno o zoni u koju ju je dignuo, igrači zauzimaju pozicije u terenu. Primjerice jedna od mogućih taktičkih varijanti postavljanja obrane polja kada je lopta dignuta u protivničku zonu 2 prikazana je na slici 11. Igrači zona 4 i 3 skaču u blok, a ostala četiri igrač formiraju se u obliku luka. U opisanoj se varijanti obrane polja libero nalazi u zoni 5.

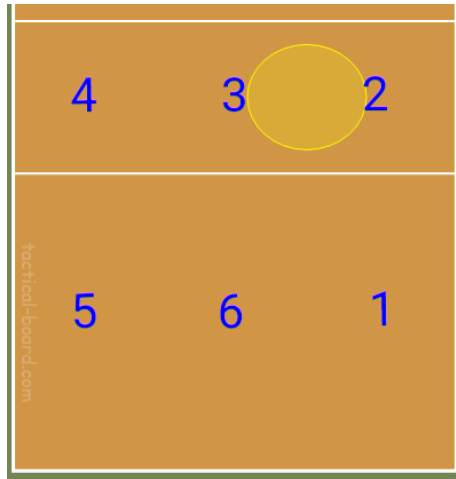

Slika 11. Libero u zoni 5.

5. TAKTIČKA ANALIZA PRIJEMA SERVISIA

Prijem servisa je prva faza u procesu napada i slijedi nakon protivnikovog servisa. Kod prijema servisa razlikujemo: a) prijem lelujavih servisa i b) prijem rotacijskih servisa. Lelujavi servis nema rotacije lopte, putanja lopte je „lelujava“ i mijenja pravac kretanja prema igraču koji prima servis. Prema Mirković, L. (2018) kod prijema lelujavih i manje brzih servisa postoji aktivno kretanje nogu i ruku prema naprijed (pokret u ramenima). Rotacijskih servis ima rotaciju lopte koja dolazi do igrača koji prima loptu. Važno je naglasiti da prijem rotacijskog servisa se treba amortizirati prilikom prijema. Prema Mirković, L. (2018) kod prijema brzih i rotacijskih servisa postoji kretanje nogu i ruku prema dolje, odnosno faza amortizacije lopte.

Kvalitetan i precizan prijem servisa omogućuje kvalitetan napad gdje dizač lopte ima najveći broj mogućnosti prilikom odigravanja lopte smečerima. Libero kao specijalizirani igrač za obranu polja i prijem servisa ima ulogu primiti što kvalitetnije servis. Najkvalitetniji prijem servisa je upućivanje lopte u zonu dizanja, između zona 2 i 3 (slika 12.).

Slika 12. Zona dizanja.

Lakši se servisi mogu primiti i vršnim odbijanjem lopte. Vršno odbijanje se izvodi prstima koji formiraju odbojkašku košaricu. Odigravanje je lopte popraćeno kretanjem tijela prema gore i naprijed. Prilikom prijema servisa libero mora procijeniti dobar ulazak u putanju lopte te usmjeriti loptu na željenu putanju, dok kod prijema jačih servisa mora dobro amortizirati loptu te ju uputiti u idealnu zonu dizanja.

5.1. Taktička analiza prijema servisa s liberom

Prema Sopa, I. S., i Szabo, D. A. (2019) prijem servisa je faktor koji uvelike utječe na kvalitetu organizacije igre i koji predstavlja povezanost između kvalitete izvedbe faze prijema servisa i uspjeha ekipe.

Na slikama (13. – 18.) desno dolje prikazane su postavbe ekipa u svih šest rotacija koje uključuju libera. Na sredini je slika prikazan raspored igrača u prijemu servisa kako bi se pokazalo pozicioniranje libera i ostalih igrača sustavu igre 5-1. U prikazanim se rotacijama vidi da libero mijenja oba centralna blokera ekipe kada bi trebali igrati u drugom redu.

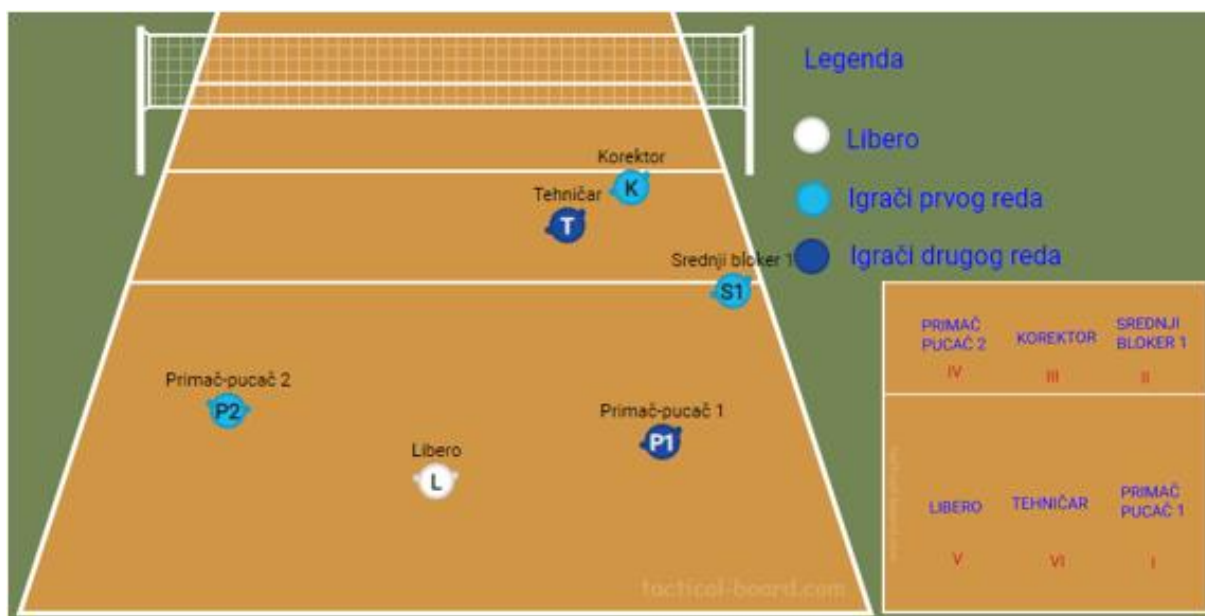
Rotacije prijema servisa kada je srednji (centralni) bloker 1 u igri. (Srednji bloker = centralni bloker, tehničar = dizač lopte).

Slika 13. Postava prijema servisa 1. – libero u zoni 1 (dizač lopte prvi red).

Slika 14. Postava prijema servisa 2 - libero u zoni 6 (dizač lopte drugi red).

Slika 15. Postava prijema servisa 3 - libero u zoni 5 (dizač lopte drugi red).

- Rotacije prijema servisa kada je srednji (centralni) bloker 2 u igri.

Slika 16. Postava prijema servisa 4 - libero u zoni 1 (dizač lopte drugi red).

Slika 17. Postava prijema servisa 5 - libero u zoni 5 (dizač lopte prvi red).

Slika 18. Postava prijema servisa 6 - libero u zoni 6 (dizač lopte prvi red).

ZAKLJUČAK

Igračka pozicija libero uvedena je u odbojkašku igru 1998. godine s ciljem produljenja aktivne odbojkaške igre, putem uspješnije izvedbe prijema servisa i obrane polja. Libero je igračka pozicija koja prema pravilima smije igrati samo u zonama stražnjeg polja. Zbog specifičnih zadataka u stražnjem polju, manja tjelesna visina i što niže težište mogu biti prednost za igračku poziciju libera. Libero je tehnički i taktički fokusiran prema fazama igre prijem servisa i obrana polja. Kada igračka pozicija koja je uže specijalizirana na faze koje igra u odbojkaškoj igri, tada ima kvalitetnije izvođenje određenih tehničko-taktičkih elemenata. Prema tome zaključak je da libero kao igračka pozicija u odbojci ima svrhu i ključnu ulogu kod prijema servisa i obrane polja. Najčešći tehničko-taktički elementi koje libero koristi su podlaktično odbijanje i odbijanje lopte s prizemljenjima. Taktičko postavljanje libera u prijemu servisa je određeno rotacijom, jedina mogućnost varijanti se odnosi na preuzimanje odgovornosti za veći dio terena. Najčešće taktičko postavljanje libera u obrani polja je u zoni 5 jer se to zona s najvećom obrambenom odgovornošću. Libero je kao igračka pozicija povećala uspješnost prijema servisa i obrane polja te time ispunila svrhu uvođenja u odbojkašku igru.

LITERATURA

1. Mesquita, I., Manso, F. D., & Palao, J. M. (2007). Defensive participation and efficacy of the libero in volleyball. *Journal of Human Movement Studies (JHMS)*, 52(2), 95
2. Kenny, B., & Gregory, C. (2006). *Volleyball: Steps to success*. Human Kinetics.
3. Schmidt, B. (2015). *Volleyball: steps to success*. Human Kinetics.
4. Korjenić, A., & Redžić, R. (2022.) *Teorija i metodika odbojke*
5. Janković, V., & Marelić, N. (1995). *Odbojka (Volleyball)*. Zagreb, HR: Fakultet fizičke kulture.
6. Janković, V. i Marelić, N. (2003). *Odbojka za sve*, Zagreb.
7. Trninić, S., Kardum, I., & Mlačić, B. (2010). Hipotetski model specifičnih osobina vrhunskih sportaša u momčadskim sportskim igrama. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 19 (3 (107)), 463-485.
8. Mirković, L. (2018). *Metodičke vježbe za usavršavanje odbojkaškog elementa podlaktično odbijanje* (Doctoral dissertation, University of Zagreb. Faculty of Kinesiology. Department of Kinesiology of Sports).
9. Đurković, T., Marelić, N., & Rešetar, T. (2012). Morfološke razlike između skupina prvoligaških odbojkaša različitih pozicija u igri. *Hrvatski športsko medicinski vjesnik*, 27(2), 72-78.
10. Sopa, I. S., & Szabo, D. A. (2019). Statistical comparison related to service and reception of the volleyball team CSM Volei Alba Blaj in the CEV Champions League Final Four 2018. *Timisoara Physical Education and Rehabilitation Journal*, 12(23), 16-25.

Slike:

Slika 4. Schmidt, B. (2015). Volleyball: steps to success. Human Kinetics. Dostupno na: https://ncjindalps.com/pdf/Health_Wellness/Volleyball-steps-to-success-Becky-Schmidt.pdf

Slika 5. Schmidt, B. (2015). Volleyball: steps to success. Human Kinetics. Dostupno na: https://ncjindalps.com/pdf/Health_Wellness/Volleyball-steps-to-success-Becky-Schmidt.pdf

Slika 6. Dostupno na: <https://odbojka-volleyball.com/odbrana-kroz-padove/>

Slika 7. Dostupno na:

<https://odbojkamj.blogspot.com/2019/05/osnovni-elementi-u-odbojci.html>

Slika 8. Dostupno na: <https://odbojka-volleyball.com/odbrana-kroz-padove/>

Slika 11. Dostupno na:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/20/Volleyball_CL-2005_Poland_vs_Argentina_in_Bydgoszcz.jpg/640px-Volleyball_CL-2005_Poland_vs_Argentina_in_Bydgoszcz.jpg